

Brussel, 14 december 2017

Persbericht

Ouderenzorg in België: budgettaire orthodoxie smeekt om relationeel tegenwicht

Wie in een Vlaams rusthuis verblijft, betaalt gemiddeld 4 procent meer dan twee jaar geleden, dat hoorden we Secretaris-generaal van het socialistisch ziekenfonds Paul Callewaert gisteren zeggen op Radio1. In concrete cijfers gaat het om 70 euro in Vlaanderen en om 105 euro in Brussel. De rusthuisfactuur stijgt daarmee duidelijk sneller dan de levensduurte. Drie op de vier rusthuisbewoners zouden aan hun pensioen niet genoeg hebben om hun factuur te betalen.

Hiermee bevestigt de heer Callewaert nog maar eens dat onze maatschappij lang niet klaar is voor de vergrijzing (zoals ik ook al in mijn opiniestuk [Wij zijn niet klaar om de vergrijzing op te vangen](#) had gemeld). Door de toename van het aantal ouderen kampen heel wat residentiële instellingen met een capaciteitsprobleem. Ouderen kiezen ervoor zo lang mogelijk thuis te wonen en maken pas de overstap naar het woonzorgcentrum wanneer het echt niet anders meer kan. Zorginstellingen krijgen hierdoor te maken met veel zwaardere zorgnoden dan enkele decennia geleden.

De boekhouder ...

Als we weten dat België - net als de meeste Europese landen - nood heeft aan een coherent ouderenbeleid, moeten we de moed durven opbrengen om een brede maatschappelijke discussie te voeren. Beleidsmakers moeten kleur bekennen over de richting die ze met de zorg voor onze ouderen uit willen gaan. Het huidige beleid mist een duidelijke visie en wordt helaas nog al te vaak vanuit een rigide boekhoudersmentaliteit gevoerd. De balans kan binnenkort een schrijnend onevenwicht vertonen. De stijgende personeelskost van het rusthuis dreigt immers op de passiefzijde van de kwetsbare, hulpbehoevende bewoner te worden geplaatst. Deze budgettaire orthodoxie wordt geenszins gecompenseerd op het menselijke vlak. Binnen rusthuizen heerst vandaag een mentaliteit van motivering en bewijsvoering en wordt een groot deel van de zorgtijd gespendeerd aan administratieve formaliteiten. Een niet-ingevuld formulier of een kruisje te weinig kunnen helaas aanleiding geven tot inkomstenverlies.

... en de mens.

Moeten we dan terug naar ‘vroeger’? Slagen we er in elkaar opnieuw te leren helpen en in de mate van het mogelijke bepaalde zorgtaken op te nemen? Kunnen kinderen het in de moderne jachtige maatschappij aan om voor hun (groot)ouders te zorgen? In de huidige tijdsgeest lijkt het weinig realistisch dit als oplossing naar voren te schuiven. Binnen een complexe samenleving waarin relatiebreuken eerder norm dan uitzondering vormen en burn-outs de gezondheidsstatistieken rood kleuren, getuigt dit niet van realiteitszin.

Lukt het ons binnen die tijdsgeest toch even halt te houden en te denken aan een menselijke zorg voor onze ouderen? Wie als oudere in het verzorgings- of verpleeghuis terechtkomt, moet veel van zijn zelfstandigheid inleveren. Terwijl het moderniseringsproces gericht is op gelijkwaardigheid en autonomie, levert de kwetsbare oudere zich over aan de macht van een financiële en bureaucratische malle molen waarin hij zijn identiteit dreigt te verliezen. Vermarkting is duidelijk geen goede strategie om dit te verhelpen (cf. mijn opiniestuk [Vermarkting van de zorg is niet de oplossing](#)). Rust- en verzorgingshuizen dreigen het karakter van totaalinstututen te krijgen als niet ook op het relationele aspect van de verzorging wordt ingezet.

Geert Messiaen

Secretaris-generaal